

Моніторинг російського суспільства

ДЗЕРКАЛО РОСІЇ

Сьома
хвиля

Динаміка змін:
грудень 2022 - вересень 2023

Спільно з

■ ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

РЕЗЮМЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОСІЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

ФІНАНСОВИЙ СТАН

ОЦІНКА ПОДІЙ У РФ

ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОТЕСТІВ

ОЦІНКИ «СВО»

ДОСВІД «СВО»

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

РОСІЯ ТА БІЛОРУСЬ

РОСІЯ ТА КОРДОНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методика опитування: CATI (Computer Assisted Telephone Interview) - телефонне опитування по інтерактивній структурованій анкеті за допомогою спеціального програмного забезпечення для проведення соціологічних опитувань.

Строки поля: 14 - 28.09.2023

Об'єм вибірки: 1600 респондентів

Тип вибірки: Вибірка є пропорційно стратифікованою за ознаками "8 федеральних округів РФ" та "тип населених пунктів" (міське/сільське населення; для Центрального ФО - Москва та Санкт-Петербург/інше міське населення/сільське населення).

Для кожної страти обчислені статеві-вікові квоти - чоловіки/жінки в окремих вікових групах (18-24 роки, 25-34 роки, 35-44 роки, 45-59 років, 60 років і старше).

Вибірка відтворює географічні параметри та статеві-вікові пропорції генеральної сукупності - всіх дорослих (18 років і старше) жителів Російської Федерації *.

Статистична похибка з ймовірністю 0.95 не перевищує 2,5%

* Дані офіційної статистики про чисельність населення федеральних округів РФ і статеві-віковому складі населення взяті з відкритих інтернет-джерел.

РЕЗЮМЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансові проблеми вийшли на перше місце серед проблем росіян

Інститут Конфліктології та Аналізу Росії (ІКАР) спільно з соціологічною компанією Info Sapiens провів щомісячне соціологічне дослідження в рамках моніторингу російського суспільства під назвою «Дзеркало Росії».

З 14 по 28 вересня 2023 року було проведено сьому хвилю дослідження за загальноросійською вибіркою. Методика опитування – CATI (Computer Assisted Telephone Interview), а саме телефонне опитування за інтерактивною структурованою анкетой за допомогою спеціального програмного забезпечення для соціологічних опитувань.

Усього опитано 1600 респондентів.

Основні результати сьомої хвилі опитування:

Вперше за час моніторингу проблема низьких зарплат та пенсій, які не встигають за зростанням цін, вийшла на перше місце (42%) серед основних проблем росіян, відсунувши на друге місце проблему війни (31%).

Тенденція поступового підвищенню актуальності фінансових проблем для російського суспільства з одночасним зниженням проблеми так званої «СВО» чітко простежувалася протягом всієї весни та літа 2023 року.

Більше половини (52%) росіян заявляють, що їхніх заощаджень вистачило б на кілька тижнів або один місяць, в разі втрати свого основного джерела доходу. Ще 15% оцінюють свою “фінансову подушку”, як достатню лише на кілька місяців.

Важливо відмітити, що між віковими групами немає значимих розбіжностей і більшість росіян незалежно від віку вказує на короткостроковість можливостей жити на свої заощадження.

Серед російських громадян постійно зростає частка тих, хто має когось із близьких або знайомих, кого мобілізували з початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року: нині 70% респондентів заявляють, що знають когось, хто був призваний.

Однак ще більш важливою є динаміка відповідей, щодо загиблих на війні – 55% у вересні 2023 (проти 30% у грудні 2022) відповіли, що знали когось з таких росіян.

РЕЗЮМЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

69% опитаних виступають проти нової хвилі масової мобілізації.

Відсутність підтримки такого кроку влади в середньому висловлювали 60% росіян протягом 2023 року. З настанням осені ця цифра зросла більш суттєво і відображає стійке ставлення російського суспільства.

Порівняна більшість (44%) російських громадян стабільно бажають аби так звана «СВО» закінчилася не пізніше ніж за пару місяців чи пів року. Кожен п'ятий вважає, що вона триватиме один-два роки і лише 13% виступають за безстрокову війну до повної перемоги. Схильність до якомога швидкого закінчення війни переважає серед російських громадян навіть попри те, що лише 5% впевнені, що вже досягнуті всі її цілі і 44% тих, хто вважає, що цілі досягнуті частково.

Небажання нових хвиль масової мобілізації та бажання швидкого закінчення бойових дій проти України не заважають сталій підтримці росіянами можливих військових дій проти інших країн: підтримка можливої військової агресії проти країн Балтії залишається майже незмінною протягом усього 2023 року. За жодних обставин так звану «СВО» проти Литви, Латвії та Естонії не підтримали б лише 22%. При цьому більшість респондентів підтримали б такі дії в разі загрози нападу балтійських країн на РФ (55%), 20% виступили б за це, якби в цих країнах утискали російськомовне населення і ще 13% такою причиною вважали б визнання режимів країн Балтії як нацистських з боку Росії.

Майже ідентичними є настрої росіян і щодо підтримки «Спеціальної військової операції» проти Польщі.

45% росіян вважають, що відновлення історичної справедливості є важливішим ніж міжнародно визнані кордони. Протилежної думки – 39% опитаних.

Доволі чітким є розрізнення між поколіннями у даному питанні: середнє та, особливо, старше покоління схильні визнавати примат історичної справедливості над міжнародним правом та кордонами. Своєю чергою, більшість молоді до 30 років вважають, що визнані кордони важливіші за історичну справедливість.

НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОСІЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Які проблеми найбільш актуальні у РФ сьогодні? - Динаміка настроїв, %

Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

НАЙБІЛЬШ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОСІЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Які проблеми найбільш актуальні у РФ сьогодні? - Динаміка настроїв, %

Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ФІНАНСОВИЙ СТАН

Як змінилися за останні 6 місяців Ваші можливості купувати товари та послуги?
- Динаміка настроїв, %

Можливості купувати товари та послуги суттєво знизилися

Вересень 2023 33
Березень 2023 31

Можливості купувати товари та послуги дещо знизилися

Вересень 2023 27
Березень 2023 28

Можливості купувати товари та послуги залишилися без змін

Вересень 2023 25
Березень 2023 29

Можливості купувати товари та послуги дещо підвищилися

Вересень 2023 6
Березень 2023 6

Можливості купувати товари та послуги суттєво підвищилися

Вересень 2023 7
Березень 2023 5

Важко сказати

Вересень 2023 1
Березень 2023 1

Відмова відповідати

Вересень 2023 1
Березень 2023 -

ФІНАНСОВИЙ СТАН

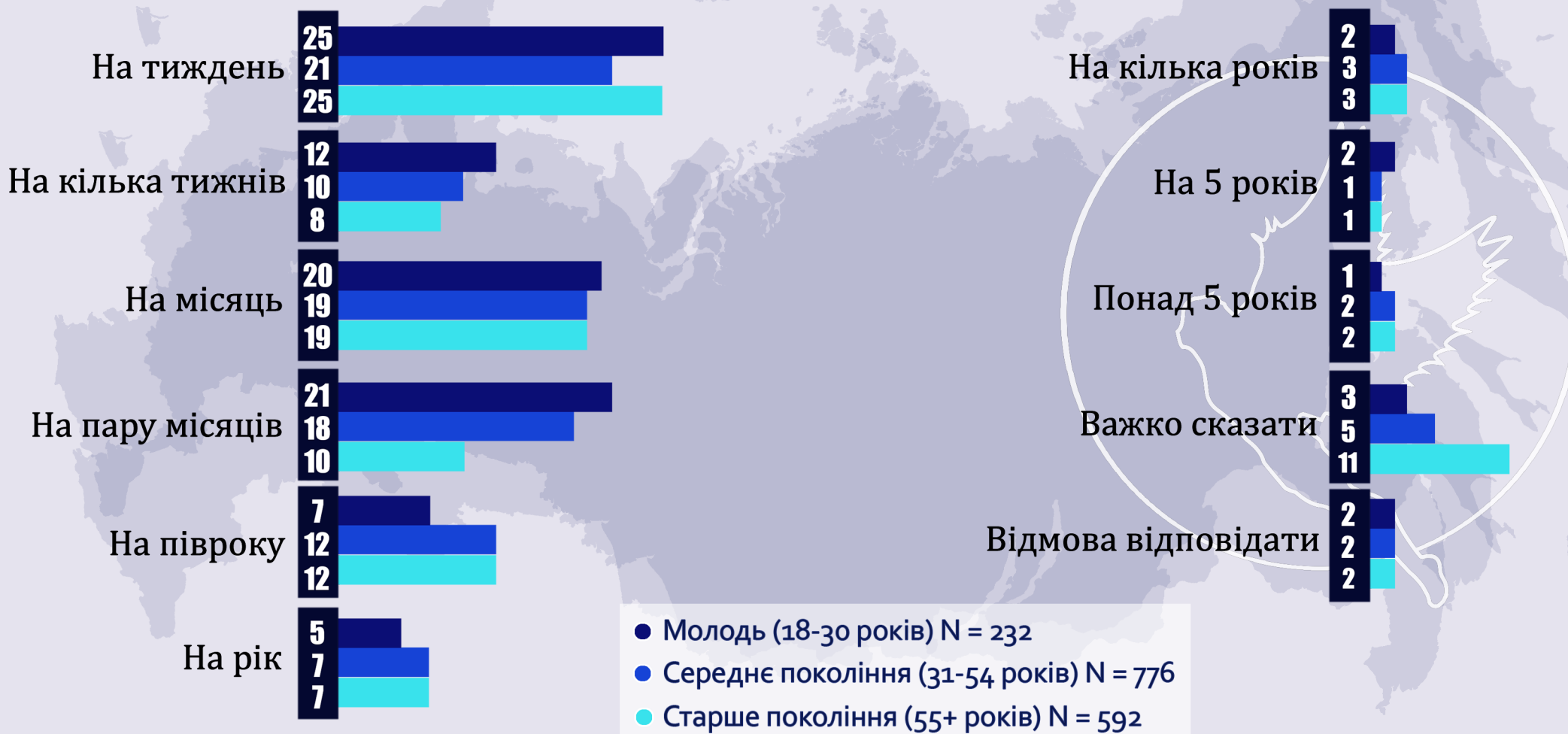
На який період вистачило б Ваших накопичень у разі втрати основного джерела доходу (зарплата, пенсія)?, %

ФІНАНСОВИЙ СТАН

На який період вистачило б Ваших накопичень у разі втрати основного джерела доходу (зарплата, пенсія)?, % - Вікові особливості відповідей, %

ОЦІНКА ПОДІЙ У РФ

Як Ви вважаєте, події в РФ розвиваються у правильному або неправильному напрямку? - Динаміка настроїв, %

ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОТЕСТІВ

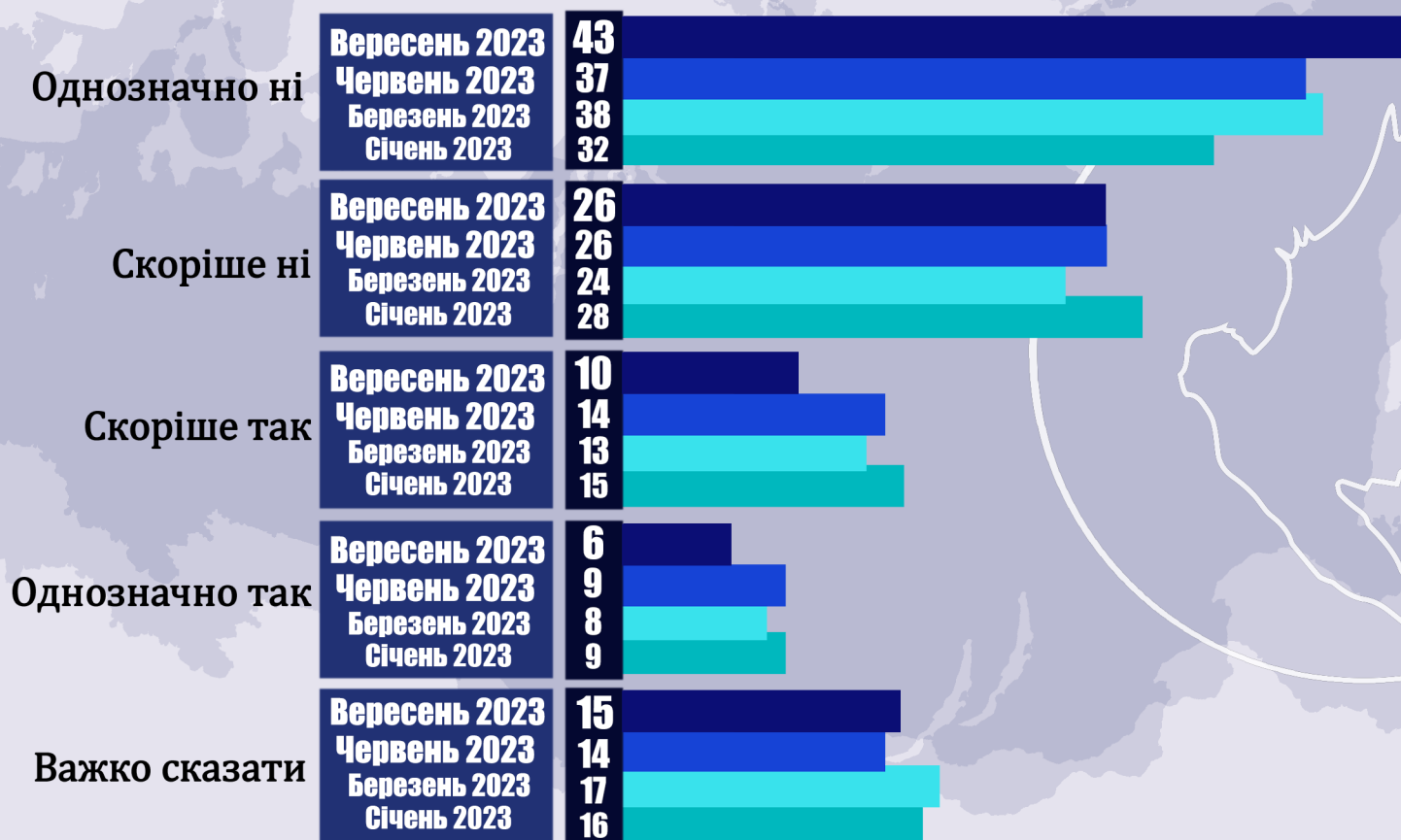
Як Ви вважаєте, краще терпіти соціальні та економічні проблеми чи висловити незгоду з ними? - Динаміка настроїв, %

ОЦІНКИ «СВО»

На Вашу думку, чи потрібно провести ще одну хвилю часткової мобілізації? - Динаміка відповідей, %

ОЦІНКИ «СВО»

Як Ви вважаєте, якими мають бути граничні часові рамки у «СВО» в Україні? - Динаміка відповідей, %

ОЦІНКИ «СВО»

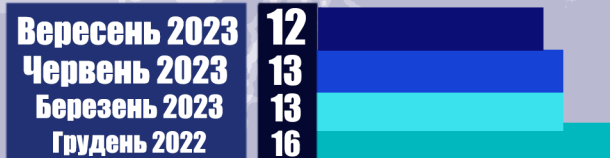
На Вашу думку, чи досягла «СВО» в Україні своїх цілей?

- Динаміка відповідей, %

Однозначно не досягла

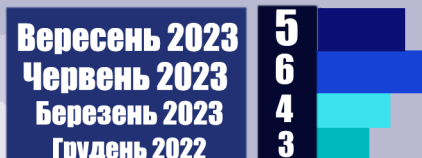
Досягла мінімум поставлених цілей

Досягла частково

Однозначно досягла всіх цілей

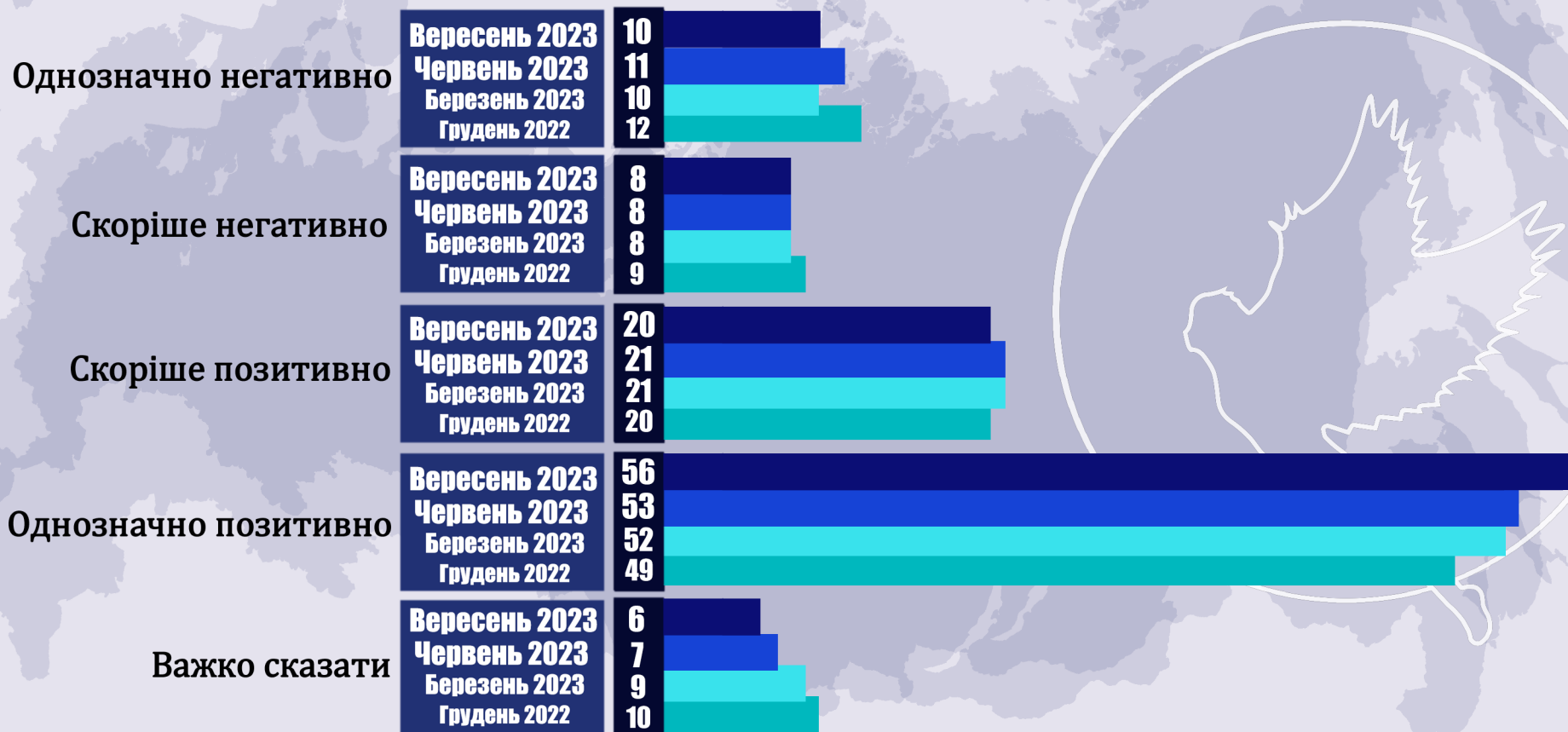
Важко сказати

ОЦІНКИ «СВО»

Як би Ви поставилися до того, що «СВО» в Україні закінчилася завтра? - Динаміка відповідей, %

ДОСВІД «СВО»

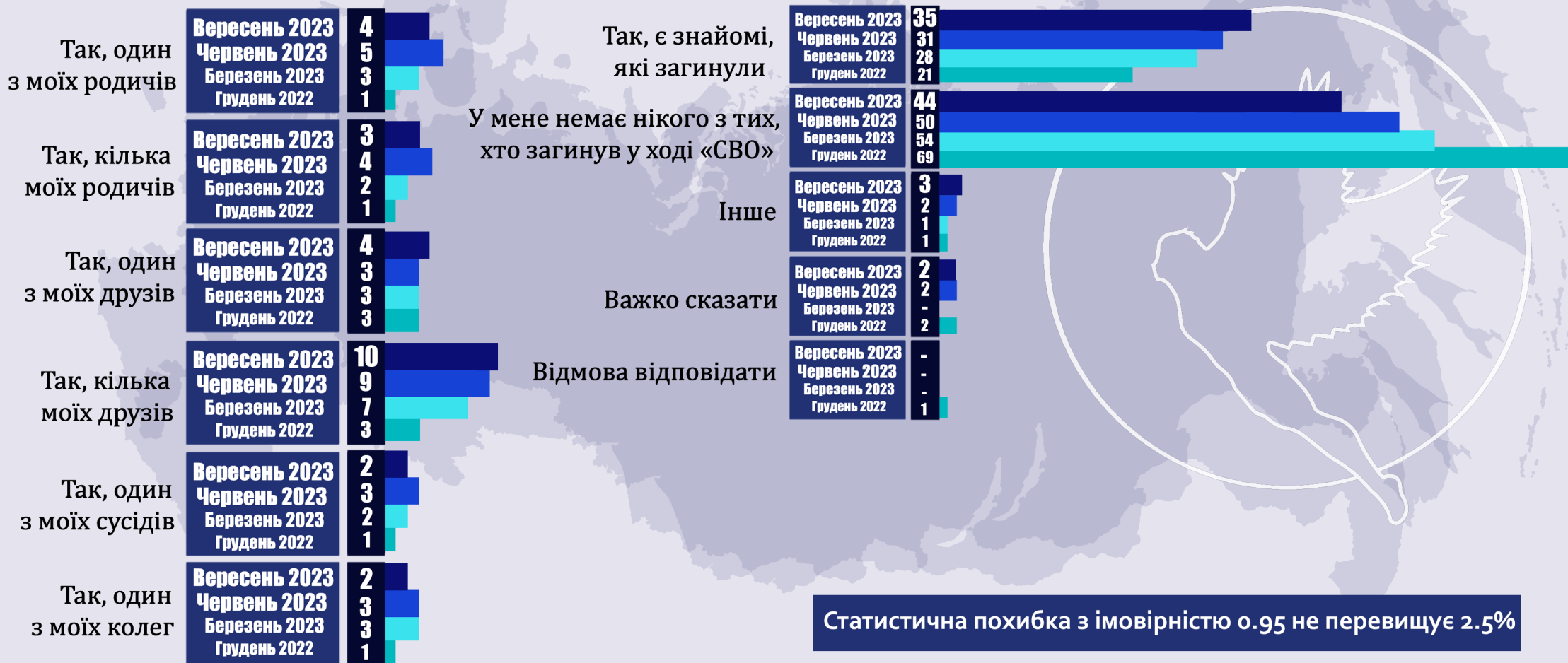
Чи є серед Ваших близьких, знайомих ті, кого мобілізували з початку «Спеціальної військової операції» в Україні (лютий 2022 року)? - Динаміка настроїв, %
Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ДОСВІД «СВО»

Чи є серед Ваших близьких, знайомих ті, хто загинув під час «Спеціальної військової операції» в Україні (з лютого 2022 року)? - Динаміка настроїв, %
Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

Статистична похибка з імовірністю 0.95 не перевищує 2.5%

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

У якому разі Ви б підтримали «Спеціальну військову операцію» РФ проти країн Балтії (Латвія, Литва, Естонія)? - Динаміка настроїв, %
Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

Чи є такі умови щодо «Спеціальної військової операції» РФ проти країн Балтії (Латвія, Литва, Естонія) нині? - Динаміка настроїв, %

Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

У якому разі Ви б підтримали «Спеціальну військову операцію» РФ проти Польщі? - Динаміка настроїв, % Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

Чи є такі умови щодо «Спеціальної військової операції» РФ проти Польщі нині? - Динаміка настроїв, % Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

За яких умов Ви підтримали б "СВО" для зайняття території Сувалкського коридору та з'єднання Калінінградської області з територією Союзної держави (РФ та Білорусі)?

- Динаміка настроїв, % Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

За яких умов Ви підтримали б "СВО" для зайняття території Сувалкського коридору та з'єднання Калінінградської області з територією Союзної держави (РФ та Білорусі)?

- Динаміка настроїв, % Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

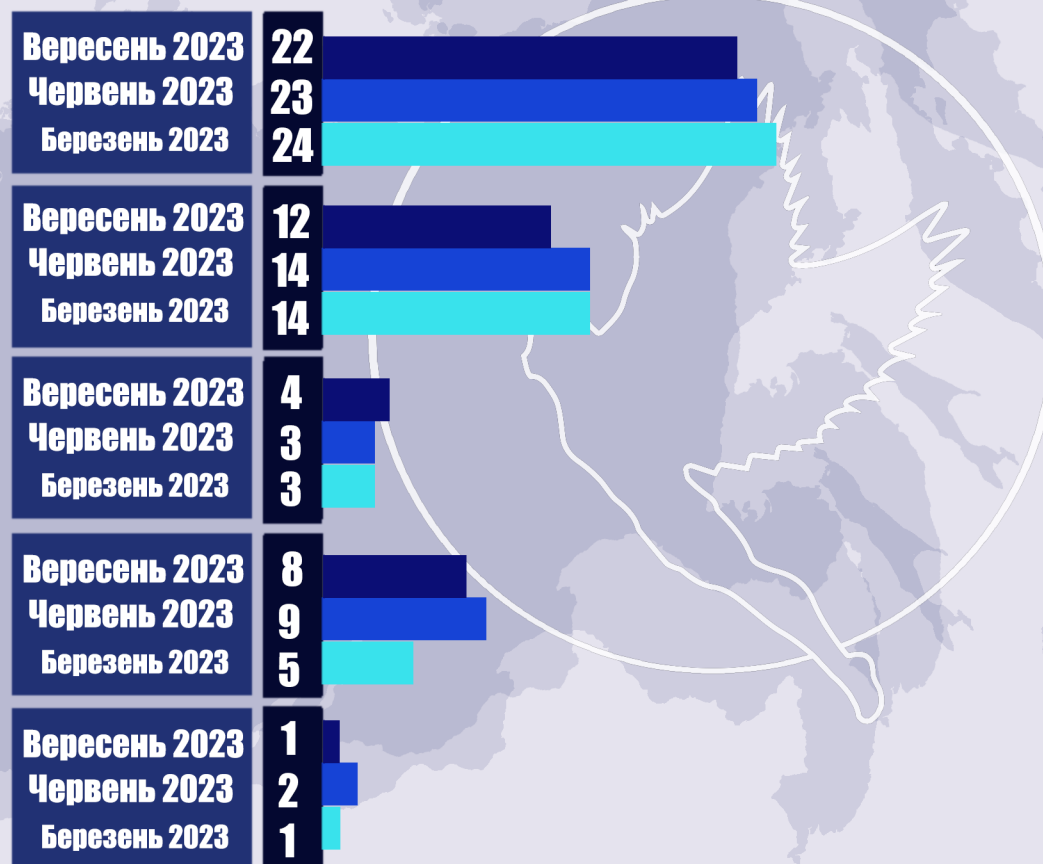
У разі економічної блокади Калінінградської області з боку країн ЄС

Захід у відповідь на підтримку України з боку західних країн і НАТО

Інше

Важко сказати

Відмова відповідати

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

Чи є подібні умови для проведення "СВО" з метою заняття сухопутного коридору з Союзної держави (РФ та Білорусь) до області Калінінграда на сьогоднішній день?

- Динаміка настроїв, % Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

У якому разі Ви б підтримали «Спеціальну військову операцію» РФ проти Вірменії?, %
Респонденти могли обирати більше однієї відповіді

ПЕРСПЕКТИВИ «СВО» ПРОТИ ІНШИХ КРАЇН

Чи є подібні умови для проведення «Спеціальної військової операції» РФ проти Вірменії на сьогоднішній день?, %

РОСІЯ ТА БІЛОРУСЬ

Як Ви вважаєте, Білорусь це, %

- Окрема, але дружня країна
- Це де-факто частина Росії, поряд з іншими суб'єктами РФ
- Інше
- Важко сказати

Вікові особливості відповідей

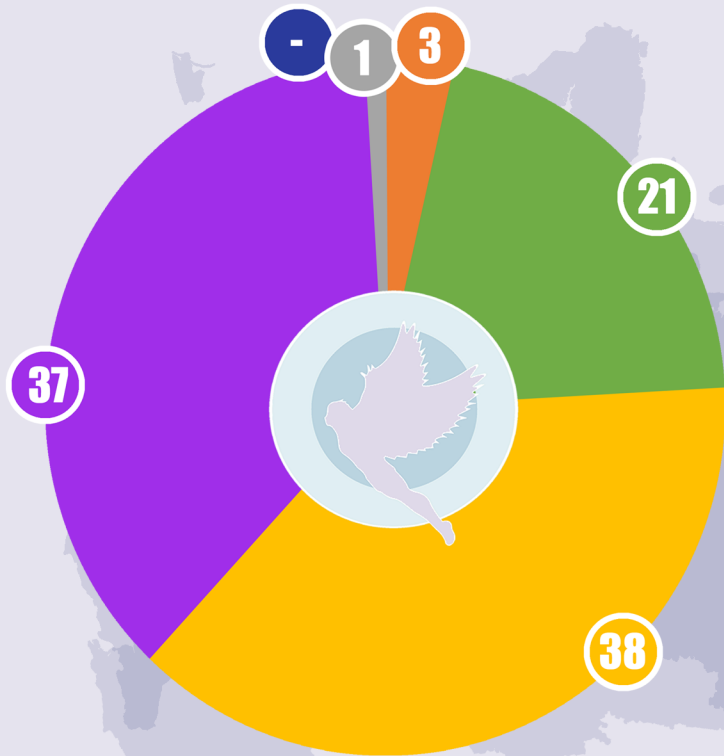

- Молодь (18-30 років) N = 232
- Середнє покоління (31-54 років) N = 776
- Старше покоління (55+ років) N = 592

РОСІЯ ТА БІЛОРУСЬ

Як Ви вважаєте, наскільки відрізняються між собою росіяни та білоруси?, %

- Це зовсім різні народи
- Це народи, які мають як схожі риси, так і відмінності
- Росіяни та білоруси дуже схожі між собою
- Росіяни та білоруси це один народ
- Інше
- Важко сказати

Вікові особливості відповідей

Це зовсім різні народи

Це народи, які мають як схожі риси, так і відмінності

Росіяни та білоруси дуже схожі між собою

Росіяни та білоруси це один народ

Важко сказати

- Молодь (18-30 років) N = 232
- Середнє покоління (31-54 років) N = 776
- Старше покоління (55+ років) N = 592

РОСІЯ ТА КОРДОНИ

Яке твердження Вам ближче?, %

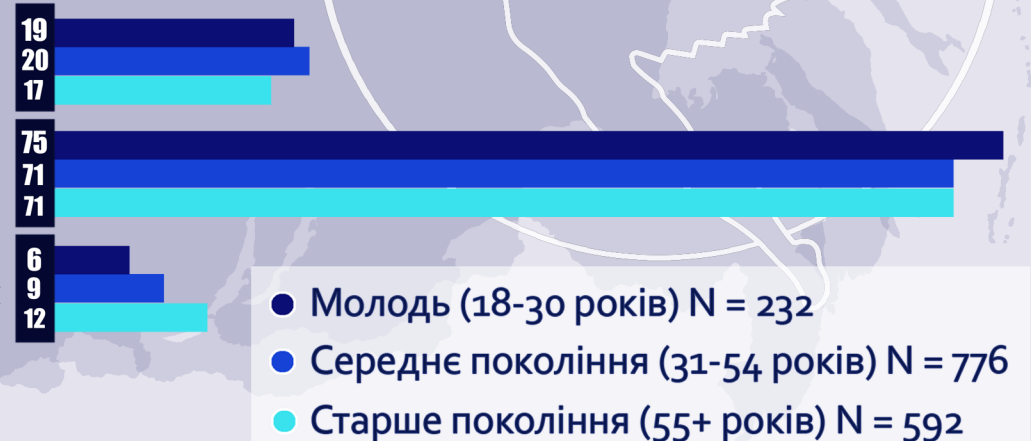

Кордони Росії закінчуються там, де перестає лунати російська мова

Кордони Росії закінчуються у міжнародно визнаних межах РФ

Важко сказати

Вікові особливості відповідей

РОСІЯ ТА КОРДОНИ

А яке з цих тверджень Вам ближче?, %

Відновлення історичної справедливості важливіше міжнародного права та формальних кордонів

Міжнародне право та визнані кордони важливіші, ніж відновлення історичної справедливості

Важко сказати

Вікові особливості відповідей

ДЗЕРКАЛО РОСІЇ

ДЗЕРКАЛО РОСІЇ

ДЗЕРКАЛО РОСІЇ

ДЗЕРКАЛО РОСІЇ

ДЗЕРКАЛО РОСІЇ